

Andrzej Szafulski

Spotkanie naukowe sekcji moralistów polskich

Wrocławski Przegląd Teologiczny 7/1, 194-196

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Po południu odbyła się sesja panelowa, w której brali udział księża profesorowie Teologii Duchowości z wielu uczelni w Polsce; z Lublina W. Słomka, J. A. Nowak, J. Misiurek, E. Walewander; z Krakowa D. Wider; z Wrocławia A. Siemieniowski, ze Szczecina H. Wejman, z Warszawy S. Urbański, P. Ogórek, I. Werbiński, a także rektorzy Seminarium, razem 19 uczestników. Obok ks. abp S. Nowaka głos zajął ks. Posacki prowokując dyskusję. Zauważono, że według słynnego Raportu Watykańskiego z 1985 r. o NRR sekty są bardziej wyzwaniem niż zagrożeniem, ponieważ sygnalizują niezagospodarowany obszar potrzeb wiary. Zagrożenie w tym kontekście przedstawia strona zjawiskowa jej religijności: stygmatyzacja i demonizacja. Ponadto zauważa się cały wachlarz zagrożeń: kryminologiczne, dlatego państwo winno dać broń prawną; psychologiczne, dlatego organizacje społeczne winny dysponować bronią społeczną; duchowe, dlatego Kościół winien dbać o broń duchową, naświetlając problem w kazaniach, apostołowaniu itd. Dobrym przykładem może tu posłużyć postawa św. Pawła względem okultyzmu świata starożytnego.

Na zakończenie Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Sekcji Teologii Duchowości ATK odbyła się promocja książek tejże Sekcji. Gratulujemy pięknego jubileuszu Sekcji i życzymy dalszej owocnej pracy na polu naukowym i dydaktycznym dla Kościoła w Polsce i świecie.

ks. Ryszard Groń

Spotkanie naukowe sekcji moralistów polskich

W dniach 29.04 – 01.05 1999 roku w Zakopanem odbyło się spotkanie naukowe sekcji moralistów polskich. Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu reprezentowali ks. dr hab. M. Chłopowiec, ks. dr T. Reroń i ks. dr A. Szafulski.

Tegoroczne sympozjum poświęcone było „Wyzwaniom moralnym przełomu tysiącleci”. W sumie odbyły się trzy sesje robocze. W pierwszej z nich zaprezentowane zostały dwa referaty monograficzne, po których, jak i po każdych innych, odbyła się dyskusja. Pierwszy referat zatytułowany „Moralne przesłanie Wielkiego Jubileuszu” przedstawił ks. bp prof. dr Kazimierz Ryczan. Dostojny prelegent przypomniał, że Jubileusz 2000-lecia Wcielenia oprócz tego, że jest czasem dziękczynienia, jest także dialogiem, który kieruje do nas przesłanie. Płynie ono z polskiej religijności, wartości podstawowych i z wartości odczytanych przez Jana Pawła II.

W drugim z kolei referacie ks. dr Wojciech Polak podjął zagadnienie „Chrystocentrycznego charakteru wezwania moralnego”. Stwierdził on, że kultura współczesna stawia przed teologią moralną trzy zasadnicze wyzwania. Wynikają one z emotywnego odniesienia człowieka do norm moralnych, separacji praw moralnych i z postawy człowieka wobec wiary. W pierwszym przypadku autor mówiąc o emotywizmie postulował nie tylko konieczność określenia norm, ale także ważność ich uzasadnienia obowiązywalności. Z jednej bowiem strony rodzą się kontrowersje wobec osądu moralnego (problem aborcji, wojny), a z drugiej strony dyskusji towarzyszy dowolność jednostkowego przyjmowania oceny moralnej.

Drugie wyzwanie dotyczące pozytywizmu prawnego (separacji praw moralnych) autor ukazał na przykładzie odwoływania się do głosu większości jako jedynego kryterium obowiązywalności norm moralnych i budowania na nim porządku prawnego. I wreszcie mówiąc o kryzysie wiary prelegent wskazał na tendencję niewłaściwego przeżywania wiary.

Ją samą zaś nazwał postawą partykularną. W tym kontekście mówił o zjawisku „kurczenia się wiary”. Co z kolei powoduje powrót do archaicznych form kultu. Wiara staje się zatem folklorem, towarem bez znaczenia i nie daje radości.

Podczas drugiej sesji przedstawione zostały kolejne dwa referaty. Pierwszy z nich zatytułowany „Wezwanie do pojednania” przygotował i wygłosił ks. dr hab. Jan Orzeszyna. W myśl referatu wezwanie to dotyczy pojednania osobowego i społecznego. Powodzenie drugiego pojednania uzależnione jest od skuteczności pierwszego. Albowiem przebaczenie w kategorii personalnej dotyka konkretnego człowieka, ubogaca go. On z kolei pojednany z sobą i z Bogiem jest w stanie dokonać pojednania w kategoriach interpersonalnych, dotyczących innych osób i świata. W referacie tym wyraźnie brakowało obrazu rozbitego świata, który z kolei potrzebuje pojednania, a to dopiero jest wyzwaniem czekającym na realizację.

Z problematyką „Dialogu z kulturami” zmierzył się ks. dr Janusz Królikowski. Już na wstępie swego wystąpienia stwierdził on, że moralność chrześcijańska jest predysponowana do dialogu z kulturami. Jednak istnieją ciągle trudności z określeniem definicji kultury, rozumienia dialogu i pluralizmu kulturowego. Prelegent nawiązując do wypowiedzi Jana Pawła II w „Fides et ratio” wskazał na trzy główne kryteria dialogu. Pierwsze z nich to kryterium uniwersalizmu ludzkiego ducha, którego podstawowe dążenia można odnaleźć w różnorodnych kulturach. Kryterium drugie, wynikające z pierwszego, jest następujące: kiedy Kościół styka się z wielkimi kulturami nie może wyrzec się tego co zyskał dzięki inkulturacji w myśli grecko-lacińskiej. Po trzecie wreszcie, należy zważać, aby nie mylić słusznej troski o zachowanie specyfiki i oryginalności myśli z poglądem, że dana tradycja kulturowa powinna pozostać zamknięta w swej odrębności i umacniać się przez opozycję wobec innych tradycji, co byłoby przeciwstawne samej naturze ludzkiego ducha (nr 72).

I wreszcie w ramach trzeciej sesji obrad zjazdu przewidziano i przedstawiono trzy wykłady. Pierwszy prelegent, ks. prof. dr hab. Krzysztof Szczygiel w swym wykładzie pt. „Wyzwania z dziedziny bioetyki” słusznie zauważył, że bioetyka jest jednym z największych wyzwań moralnych naszych czasów. Tok zaś swej wypowiedzi zawarł w trzech punktach. Stąd też jego refleksja dotyczyła etycznych zagadnień preimplantacji (PGG), diagnostyki prenatalnej i klonowania.

Kolejny prelegent, ks. prof. dr hab. Alojzy Drożdż, w swoim przedłożeniu zatytułowanym „Kościół wobec konsumizmu” szeroko zarysował genezę konsumizmu. Uczynił to, zaczynając od kultury greckiej, poprzez średniowiecze i skończył na wypowiedziach Jana Pawła II. Autor ukazał zagadnienie konsumizmu w powiązaniu z teologią stworzenia, hierarchią wartości. Uwypuklił także płaszczyznę eklezjalnego spojrzenia na konsumizm i wreszcie podał moralne kryteria jego oceny.

Ostatnim referentem był ks. dr Krzysztof Jeżyna. Swój wykład pt. „Moralny wymiar nowej ewangelizacji” zamknął w trzech zagadnieniach: potrzeba i istota nowej ewangelizacji, nowa ewangelizacja jako orędzie zbawcze i wreszcie nowy człowiek podmiotem i przedmiotem nowej ewangelizacji.

Na zakończenie sympozjum, po wstępnym ustaleniu miejsca i terminu następnego zjazdu moralistów jako propozycje tematu jego obrad zgłoszono refleksję nad ośmioma błogosławieństwami (w związku z najbliższą pielgrzymką Ojca Świętego do Polski), wolność uzależnienie i wyzwolenie, znaczenie wojny pokoju i migracji (chodzi o analizę doktryn politycznych), świętowanie a etyka dnia wolnego, radość świętowania w kontekście

grzechu i nawrócenia i przesłanie Jana Pawła II ze wszystkich pielgrzymek do Ojczyzny, z którymi wchodzimy w nowe tysiąclecie.

Dziękując wszystkim uczestnikom Przewodniczący Zarządu Sekcji Polskich Teologów Moralistów Ks. Prof. Dr hab. Janusz Nagórny (KUL) podkreślił braterską i twórczą atmosferę spotkania oraz prawdziwą wolę odkrywania miejsca teologów moralistów w działalności pasterskiej Kościoła polskiego.

ks. Andrzej Szafuński

Dialog nadziei – Konsultacje teologiczne

W dniach 3-4 czerwca 1999 roku miały miejsce nieformalne „Konsultacje Teologiczne” zorganizowane przez „Fundację Cyryla i Metodego” w Warszawie, a noszące roboczy temat: „Ekspensja nowych kościołów i para-eklezyjnych grup charyzmatycznych w świetle dialogu katolicko-zielonościowego”. Miejszem konsultacji było warszawskie Franciszkańskie Centrum dla Europy Wschodniej i Północnej, które ma swoją siedzibę przy ul. Modzelewskiego. Konsultacje te doprowadziły do niezmiernie ciekawego spotkania przedstawicieli teologii katolickiej i grupy osób działających w ramach katolickiego Ruchu Odnowy Charyzmatycznej z przedstawicielami chrześcijańskich wspólnot należących do Kościoła Zielonościowego, do zborów wolnochrześcijańskich i innych, a także z przedstawicieli niektórych para-kościelnych chrześcijańskich organizacji charyzmatycznych. W zapowiedzi tego spotkania można było przeczytać: „udział wezmą między innymi ze strony katolickiej ks. prof. M. Czajkowski (ATK) i o. dr S. Gajek (KUL), a ze strony zielonościowej – pastory E. Czajko i K. Sosulski”. Liczba uczestników w różnych momentach spotkania wahała się od kilkunastu do dwudziestu kilku osób.

Centralnym mówcą „Konsultacji” był angielski ksiądz katolicki, pochodzący z rodziny anglikańskiej, dr Peter Hocken, jeden z najbardziej cenionych w Europie i w świecie znawców problematyki ruchu zielonościowego i charyzmatycznego. Ks. P. Hocken od roku 1988 pełni funkcję sekretarza Towarzystwa Studiów Pentekostalnych (*The Society for Pentecostal Studies*) i jest autorem wielu artykułów i publikacji teologicznych poświęconych ekumenii i historii chrześcijaństwa dwudziestego wieku. Zamieścił wiele haseł w słynnym „Słowniku Ruchów Charyzmatycznych i Pentekostalnych” (*Dictionary of the Pentecostal and Charismatic Movements*). W czasie warszawskiego spotkania wygłosił on w sumie trzy wykłady poświęcone kolejno: nowym kościołom charyzmatycznym powstającym w ramach szeroko pojętego świata protestanckiego, następnie fenomenowi ruchów paraeklezyjnych, niezmiernie rozpowszechnionych w dzisiejszym świecie i wreszcie teologicznej ocenie wspomnianych nowych kościołów charyzmatycznych. Pewnym zaskoczeniem dla wielu zebranych była informacja, że omawiane przez ks. Hockena problemy dotyczą trudnej do dokładniejszego oszacowania liczby chrześcijan, ale wahającej się w skali światowej między 100 a 200 milionami ludzi. Dynamika przemian wyznaniowych w świecie chrześcijańskim wyraźnie nie jest do końca uświadomiana sobie przez polskich chrześcijan.

Obrady otworzyło odczytanie listu od ks. bpa W. Miziołka z pozdrowieniami dla uczestników konsultacji i z błogosławieństwem dla nich. Następnie uczestnicy obrad modlili się fragmentami Słowa Bożego i śpiewem – ten rys spotkań miał obficie towarzyszyć